

УДК 882.6-8 + 82(061.231)

Н. Я. Савіцкая, старшы выкладчык (БДТУ)**АРГАНІЗАЦЫЯ ПРАЦЫ З ТВОРЧЫМІ СТУДЭНТАМІ
Ў ЛІТАРАТУРНЫМ КЛУБЕ «ВЕТЛІЦА»**

У публікацыі гаворыцца пра сістэму арганізацыі працы з творчай студэнцкай моладдзю ў літаратурным клубе БДТУ «Ветліца». Адзначаецца, што адораная асоба – гэта патэнцыял для росквіту нацыі ў новых умовах развіцця краіны. Прыводзіцца нарматыўна-прававая база, на падставе якой будзе арганізавана праца ў клубе. Паказаны чатыры ступені працы з творчай моладдзю. Гэта пошук таленавітых студэнтаў, развіццё іх творчых здольнасцей, грамадска-карысная дзейнасць і прапаганда творчых дасягненняў. Надаецца ўвага прафарыентацыйнай працы і выдавецкай дзейнасці клуба, у выніку якой убачылі свет 7 літаратурна-мастацкіх альманахаў «АВЕ», дзе надрукаваны творы звыш 500 аўтараў.

The article considers work organizing system with the creative youth in the literary society «Vet-litsa». The author proves the talented person to be the potential for the flourishing of nation in the new conditions of country development. The article shows the normative legal base being the principal component of work organizing society. The author reveals four levels of work with the creative youth. These are: searching of talented students, the development of their creative skills, socially useful activity and the promotion of creative achievements. Much attention is paid to the vocational guidance and publishing activities of the society.

Уводзіны. Адораная асоба – гэта той патэнцыял, які будзе садзейнічаць росквіту нацыі ў новых умовах развіцця краіны. Чалавецтва жыло б аднастайным, шэрым жыццём, калі б не з’яўляліся ў ім творчыя асобы, якія нясуць свае новыя ідэі, што змяняюць і ўпрыгожваюць свет. Таму важна ўбачыць, знайсці адораных студэнтаў і пастарацца наладзіць з імі кантакт, каб развіваць талент, прыцягваючы да навуковай і творчай працы не толькі падчас працэсу навучання, але і ў пазааўдыторны час у клубах па інтарэсах.

Асноўная частка. У БДТУ ужо 15 год працуе літаратурны клуб «Ветліца», які арганізаваны пры кафедры беларускай філалогіі. Мэтай клуба з’яўляецца развіццё творчай актыўнасці студэнтаў, фарміраванне высокамаральнай, усебакова развітай асобы.

Нарматыўна-прававой базай арганізацыі работы з адоранымі студэнтамі з’яўляюцца Законы «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь», «Аб агульных пачатках дзяржаўнай маладзёжнай палітыкі ў Рэспубліцы Беларусь», канцэпцыі адукацыі і выхавання ў Беларусі, указы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, нарматыўныя акты Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, Місія БДТУ, комплексны план выхаваўчай працы кафедры беларускай філалогіі.

Праца ў клубе скіравана на ўзбагачэнне духоўнага, інтэлектуальнага, творчага патэнцыялу асобы, найбольш поўнае развіццё яе талентаў, фарміраванне творчай самарэгуляцыі.

У сувязі з фарміраваннем новага падыходу да адукацыйнай сістэмы і выхавання студэнцкай моладзі асабліва ўвага надаецца ажыццяўленню выканання Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адукацыі (зацверджаны 13 студзеня 2011 г.). Таму ў адпаведнасці з палажэннямі Кодэкса аб

адукацыі неабходна фарміраваць сістэму ідэалагічнай і выхаваўчай працы, якая ахоплівае адукацыйны працэс у цэлым разам з пазаўчыбнай дзейнасцю.

Задачы выхавання арыентаваны на фарміраванне грамадзянскасці, патрыятызму і нацыянальнай свядомасці на аснове дзяржаўнай ідэалогіі, падрыхтоўку да самастойнага жыцця і працы; фарміраванне маральнай, эстэтычнай і экалагічнай культуры; авалоданне каштоўнасцямі і навыкамі здаровага ладу жыцця; фарміраванне культуры сямейных адносін; стварэнне ўмоў да сацыялізацыі і самаразвіцця асобы студэнта.

Асноўныя патрабаванні да выхавання – стварэнне ўмоў для развіцця творчых здольнасцяў студэнтаў, уключэння іх у разнастайныя віды сацыяльна значнай дзейнасці.

На падставе нарматыўна-прававых дакументаў створана «Палажэнне аб літаратурным клубе «Ветліца», штогод складаецца план работы клуба на навучальны год, у якім вызначаюцца асноўныя накірункі працы, плануецца найбольш значныя мерапрыемствы і г. д.

Сістэма работы з адоранай моладдзю мае чатыры ступені:

I ступень – выяўленне, пошук, адбор студэнтаў, якія могуць і жадаюць супрацоўнічаць з клубам. Пошук ажыццяўляецца падчас вучэбнай і пазаўчыбнай працы праз дапамогу калег па працы і членаў клуба;

II ступень – гэта развіццё іх творчых здольнасцяў, якое рэалізуецца часткова ў вучэбнай дзейнасці на практычных і нетрадыцыйных занятках і ў пазааўдыторны час. Гэта ўдзел у днях, тыднях, акцыях, дыскусіях, праца ў клубе, выкананне творчых заданняў, літаратурная вучоба, абмеркаванне цікавых твораў сучасных лі-

таратараў і твораў саміх аўтараў і інш. У асноўным уся гэта праца праводзіцца праз індывідуальныя гутаркі, індывідуальныя планы развіцця творчых здольнасцяў членаў клуба ў залежнасці ад іх схільнасцяў, магчымасцяў і жаданняў. Асноўнымі відамі творчасці з'яўляюцца напісанне і ўдасканалванне не толькі літаратурных (вершы, паэмы, эсэ, апавяданні, раманы, нарысы, інтэрв'ю, разважанні, замалёўкі), але і навуковых прац (падрахтоўка дакладаў на канферэнцыі, тэзісаў, артыкулаў, навуковых прац на ўніверсітэцкія, рэспубліканскія і міжнародныя конкурсы), таксама падрыхтоўка ўласных або калектыўных камп'ютарных зборнікаў твораў, праектаў, прэзентацый;

III – прыцягненне студэнтаў да грамадска-карыснай дзейнасці. Гэта, перш за ўсё, удзел у мерапрыемствах, якія праводзяцца кафедрай, літаратурным клубам, факультэтам, універсітэтам. Часта – гэта таксама творчасць, але з выхадом на аўдыторыю, дэманстрацыя сваіх дасягненняў на пасяджэннях літаратурнага клуба, у конкурсах чытальнікаў вершаў, у фестывалях мастацкай самадзейнасці, удзел у навуковых канферэнцыях БДТУ, у сустрэчах з пісьменнікамі, аўтарскія прэзентацыі твораў, выпуск насценных газет, удзел у выставах, конкурсах малюнкаў, фатаграфій, плакатаў, падрыхтоўка інфармацыйных матэрыялаў на старонку літаратурнага клуба «Ветліца» на сайце БДТУ, прафарыентацыя і валанцёрская дзейнасць;

IV ступень – прапаганда дасягненняў ва ўніверсітэце, у горадзе Мінску, у рэспубліцы. Удзел у гарадскіх і рэспубліканскіх мерапрыемствах, конкурсах, канцэртах, выставах, канферэнцыях, фестывалях, выступленні ў СМІ, публікацыі твораў у часопісах («Малодосць», «Нёман», «Крыніца»), газетах, рэспубліканскіх зборніках паэзіі і інш.

Клуб стараецца адкрываць як мага больш новых імёнаў, падтурхоўваючы маладых творцаў да напісання новых вершаў і публікацыі твораў у альманаху і ў сродках масавай інфармацыі.

Сённяшняя моладзь – гэта вельмі разнастайны сегмент грамадства. Не будзе адкрыццём сказаць, што сярод маладых людзей шмат вернікаў. Моладзь вельмі розная па сацыяльным зрэзе. А гэта значыць, што яна розная і па творчым складзе, і ў сваім жаданні шматгранна выразіць сябе.

Таму тэматыка твораў такая разнастайная, як і само жыццё. Асабліва моладзь хвалююць тэмы духоўнасці, пытанні добра і зла, пошук свайго жыццёвага шляху. Тым, каго цікавяць пытанні духоўнасці, аказваецца інфармацыйна-навуковая і арганізацыйная падтрымка пры падрыхтоўцы дакладаў на канферэнцыі, навуковых прац на конкурсы і г. д. Члены клуба –

пастаянныя ўдзельнікі студэнцкіх рэспубліканскіх семінараў у Жыровіцкай духоўнай семінарыі, Свята-Панцеляймонаўскіх чытаннях і інш.

Прафарыентацыйная работа таксама мае месца ў літаратурным клубе. «Прафесійная арыентацыя – гэта складаная шматгранная праблема, дзяржаўная па маштабах, эканамічная па выніках, сацыяльная па змесце, педагогічная па метадах» [1]. У рэалізацыі плана прафарыентацыйных мерапрыемстваў асаблівае месца займае соцыум, гэта значыць інфраструктура горада і рэспублікі (агульнаадукацыйныя школы, пазашкольныя ўстановы, прафесійныя вучэбныя ўстановы, установы аховы здароўя, культуры, установы па рабоце з моладдзю, прадпрыемствы горада, сродкі масавай інфармацыі, грамадскія аб'яднанні і арганізацыі і інш.). Прафесійная работа ў нашых умовах мае сваю спецыфіку, якая заключаецца ў тым, каб даць інфармацыю пра ўніверсітэт шырокай аўдыторыі і стварыць устойлівы стануўчы імідж БДТУ. З гэтай мэтай праводзяцца розныя мерапрыемствы: гутаркі для абітурыентаў у школах горада Мінска, рэспублікі, прафарыентацыйныя выступленні падчас сумесных канцэртаў вакальнага ансамбля выкладчыкаў «Акавіта» і літаратурнага клуба «Ветліца» ў школах, універсітэтах, грамадскіх арганізацыях і аб'яднаннях, ветэранскіх арганізацыях, шпіталях, валанцёрскія выступленні сумесна з гуртком «Патрыёт» у садках і інш. Можна ўзнікнуць пытанне, чаму даецца інфармацыя пра БДТУ у іншых ВНУ, ветэранскіх арганізацыях і садках. Ды таму, што ўсюды ёсць дарослыя людзі, у якіх могуць быць патэнцыяльныя абітурыенты, якім можа быць карыснай інфармацыя пра спектр спецыяльнасцяў універсітэта, яго высокі статус, пра развіццё творчых здольнасцяў у мастацкіх калектывах і клубах па інтарэсах. Вядома, што «сям'я іграе важную ролю ў самавызначэнні дзіцяці. Таму адна з задач прафарыентацыйнай работы – фарміраванне ў бацькоў уяўленняў аб ... прафесіянальным самавызначэнні дзіцяці...» [2]. Важна сустрэцца не толькі са школьнікамі, іх бацькамі, але і з педагогамі, паколькі іх кампетэнтнасць у галіне прафарыентацыйнага досведу робіць значны ўплыў на выбар абітурыента.

Выступленням перад любой аўдыторыяй заўсёды папярэднічае падрыхтоўча-арганізацыйная праца: знаходзіцца месца (установа) для выступлення, узгадняецца час правядзення, аўдыторыя, працягласць мерапрыемства. Пасля гэтага або паралельна ідзе пошук членаў клуба, якія могуць годна прадставіць БДТУ і жадаюць гэта зрабіць. Для іх падбіраецца прафарыентацыйны матэрыял (буклеты, ролікі) з інфармацыяй пра факультэты, спецыяльнасці, даюцца

шырокія звесткі пра дзейнасць клуба, суправаджальныя матэрыялы, падбіраюцца ўласныя вершы, з якімі аўтар будзе выступаць перад аўдыторыяй. Асноўная мэта гэтых выступленняў – даць інфармацыю, зацікавіць, выклікаць станоўчыя эмоцыі, дасягнуць момантаў эмпатыі (суперажывання аўдыторыі і выступоўцы з аднолькавым эмацыянальным знакам), пакінуць па сабе добрае ўражанне. Гэта ўсё разам узятае і будзе ствараць інфармацыйную прастору і станоўчы імідж БДТУ у розумах і сэрцах шырокай аўдыторыі і працаваць на сённяшні дзень універсітэта і яго будучыню. Надзвычай важна пераканаць навучэнцаў суадносіць уласныя прырытэты з грамадскімі, ствараючы пры гэтым умовы для адчування паспяховасці ад самасцвярджэння ў працэсе працоўнай дзейнасці, ад развіцця сваіх індывідуальных творчых здольнасцяў.

Такім чынам, арганізуючы прафарыентацыйную работу сіламі літаратурнага клуба, мы імкнёмся стварыць умовы для паспяховага сацыялізацыі навучэнцаў, падвесці іх да ўсвядомленага выбару свайго далейшага шляху, схіліць да паступлення ў БДТУ, пераканаўшы ў запатрабаванасці на рынку працы спецыялістаў БДТУ.

Кожны з нас не толькі чалавек, але і грамадзянін. Усведамленне кожным не толькі асабістай, але і сацыяльнай значнасці, сацыяльнай каштоўнасці і сацыяльнай адказнасці сваёй працы – гэта і ёсць мэта прафарыентацыйнай працы.

Ацэньваючы эфектыўнасць прафарыентацыйнай працы, яе колькасць і якасныя паказчыкі, варта адзначыць, што ў школьнікаў і абітурыентаў, педагогаў і членаў сям’і фарміруецца інфармацыйная прастора са станоўчым іміджам БДТУ; аказваецца дапамога моладзі ў выбары прафесіі; ажыццяўляюцца міжведамасныя сувязі: універсітэт – літаратурны клуб – соцыум горада і рэспублікі.

Апошнім часам многія члены клуба маюць сваю электронную пошту, дзе змяшчаюць уласныя творы, а таксама выходзяць на самавыдатаўскія сайты, дзе выстаўляюць творы на абмеркаванні і ўжо маюць свайго чытача. Варта адзначыць, што некаторыя аўтары выдалі ўласныя зборнікі твораў у выдавецтве БДТУ і прыватных выдавецтвах. Асабліва трэба адзначыць выдавецкую дзейнасць клуба.

Роля друкаванага слова была і застаецца значнай. Гэта вельмі сур’ёзны фактар, які ўплывае на фарміраванне каштоўнасцяў.

Па выніках дзейнасці клуба выпускаецца літаратурна-мастацкі альманах «AVE» (Адраджэнне. Вера. Еднасць). Выйшла з друку 7 нумароў, у якіх змешчаны творы звыш 500 аўтараў, розныя па жанравым увасабленні і тэматыцы.

Літаратурна-мастацкі альманах «AVE» выдаецца з 2003 г. У прадмове да першага нумара рэдактар выдавецтва «Мастацкая літаратура», лаўрэат прэміі Федэрацыі прафсаюзаў Рэспублікі Беларусь Кастусь Жук напісаў:

«Ідэя выдання альманаха вельмі ўхвальная і нават гістарычна-эпахальная, якая, перажыве й вякі, бо ўсё напісанае застаецца, а выдадзенае тым больш. Асабліва – напісанае рукой таленавітага аўтара, чый духоўна-эмацыянальны патэнцыял служыць на карысць не адзін раз і не аднаму чалавеку...

...Аўтараў аб’ядноўвае прага тварыць, узвышанаць і высакароднасць пачуццяў і дум, любоў да сваіх сяброў, да Бацькаўшчыны. Лепшая адзнака дзейнасці клуба – выхад літаратурнага альманаха «AVE», дзе ўсім дадзена магчымасць абмяняцца паміж сабой на яго старонках ёмкім удумлівым словам» [4].

Заклучэнне. Шматгранная 15-гадовая дзейнасць літаратурнага клуба «Ветліца» з’яўляецца паспяковай, дзякуючы таленавітым студэнтам, супрацоўніцтву з выкладчыкамі, куратарамі, творчымі калектывамі БДТУ і, безумоўна, добра наладжанай арганізацыйнай працы. Выніковая дзейнасць – гэта выданне альманахаў, публікацыі ў рэспубліканскім друку, атрыманне шматлікіх граматаў, дыпламаў, вымпелаў па выніках розных конкурсаў у розных намінацыях.

Літаратура

1. Борисова, Н. А. Осознанный выбор профессионального пути / Н. А. Борисова // Народная асвета. – 2010. – № 9. – С. 29.
2. Батуру, Т. В. Психолого-педагогическое сопровождение профориентационной работы / Т. В. Батуру // Народная асвета. – 2010. – № 9. – С. 28.
3. Праграма па рабоце з адоранай моладдзю (1998–2000 гг.) // Адукацыя і выхаванне. – 2000. – № 4. – С. 40.
4. Жук, К. Каб песня не ведала межаў / К. Жук // «AVE» (Адраджэнне. Вера. Еднасць). Літаратурна-мастацкі альманах. – Мінск: БДТУ, 2003. – Вып. I. – С. 9.

Паступіла 15.06.2012